

רשומות

הצעות חוק

הכנסת

12 במרס 2012

447

י"ח באדר התשע"ב

עמוד

הצעת חוק המפלגות (תיקון מס' 17) (שקיפות, ניהול חשבונות והגבלות בדבר הכנסות והוצאות לפני רישום מפלגה), התשע"ב-2012 120

הצעת חוק המפלגות (תיקון מס' 17) (שקיפות, ניהול חשבונות והגבלות בדבר הכנסות והוצאות לפני רישום מפלגה), התשע"ב-2012*

1. הוספת סעיף 24 א

בחוק המפלגות, התשנ"ב-1992, אחרי סעיף 24 יבוא:

א.24. (א) הודיע אדם ברבים, בעל פה או בכתב, על כוונתו להתמודד בבחירות הבאות לכנסת במפלגה שטרם נרשמה, יחולו עליו, לגבי התמודדות זו, בתקופה שממועד ההודעה ועד מועד רישום המפלגה האמורה, או עד שיודיע כי חזר בו מכוונתו להתמודד בבחירות, לפי המאוחר (בסעיף זה - תקופת ההסדר), הוראות אלה:

(1) מבקר המדינה יקבע את תחילת תקופת ההסדר בעניינו, ואם חזר בו אותו אדם מכוונתו להתמודד - גם את סיום תקופת ההסדר, ויפרסם על כך הודעה בדרך שיקבע;

(2) הוא ינהל תרומות שקיבל והוצאות שהוציא לעניין ההתמודדות בבחירות בחשבון בנק נפרד ולפי הנחיות שקבע מבקר המדינה לעניין ניהול מערכת חשבונות;

(3) הוא ימסור למבקר המדינה, לא יאוחר משישה שבועות לאחר תום תקופת ההסדר, דוח על מערכת החשבונות שניהל בקשר להתמודדות בבחירות ועל תרומות שקיבל והוצאות שהוציא בתקופת ההסדר, וכן ימסור הודעה אם לא קיבל תרומות או לא הוציא הוצאות; מערכת החשבונות כאמור תעמוד לביקורת מבקר המדינה ולעניין זה יהיו למבקר המדינה כל הסמכויות שהוענקו לו בחוק-יסוד או בחוק או לפיו לגבי גוף מבוקר;

(4) הוא ימסור למבקר המדינה הודעה על כל תרומה שקיבל מתורם בתוך 14 ימים מיום שקיבל את התרומה; מבקר המדינה יפרסם את פירוט התרומות עם קבלת ההודעה על כך; בסעיף זה, "תרומה" - בכסף או בשווה כסף, במישרין או בעקיפין, בארץ או בחוץ לארץ, במזומנים או בהתחייבות מכל סוג;

ד ב ר י ה ס ב ר

בנושאים האמורים על אדם שהודיע בגלוי כי ככוונתו להתמודד בבחירות הבאות לכנסת במסגרת מפלגה, ואף נוקט צעדים הקשורים לכך (למשל, קבלת תרומות, גיוס תומכים ופרסום), אך עדיין אינו קשור למסגרת מפלגתית רשמית. תכליתן של ההוראות בשני החוקים היא לאזן בין הצורך לשמור על זכויות יסודיות כגון חופש הביטוי הפוליטי והזכות להתמודד בבחירות, ובין חובת השקיפות,

חוק המפלגות, התשנ"ב-1992, וחוק מימון מפלגות, התשל"ג-1973, קובעים חובות החלות על מפלגות ועל מתמודדים בבחירות מקדימות בעניין ניהול חשבונות כספיים, דיווח ושקיפות, וכן תקרה של הוצאות והכנסות. כמו כן, קבועות בחוקים הוראות המשייכות תרומה למפלגה או למועמד בבחירות מקדימות גם אם לא ניתנה לו ישירות. ואולם, אין בחקיקה הגבלות

* הצעת חוק מס' 4028/18/פ, הועברה לוועדה ביום ו' באדר התשע"ב (29 בפברואר 2012).

1 ס"ח התשנ"ב, עמ' 190; התשע"ב, עמ' 190.

(5) (א) הוא לא יקבל תרומה מאדם ומבני ביתו הסמוכים על שולחנו או תלויים בו מבחינה כלכלית, בסכום העולה על 5,000 שקלים חדשים בשנה או על 10,000 שקלים חדשים בשנה שבה מתקיימות בחירות לכנסת; לעניין זה יראו הלוואה שאינה מתאגיד בנקאי או ערבות להלוואה כתרומה והן לא יעלו על הסכומים האמורים.

(ב) הוא לא יקבל תרומה מתאגיד בארץ או בחוץ לארץ או תרומה מקטין, ולא יקבל מתורם תרומה בשטרי כסף או במעות בשווי העולה על 200 שקלים חדשים.

(ג) הוא לא יקבל תרומה אלא לאחר שהוא או מי מטעמו בדק ואימת את זהותו ומענו של התורם ולא יקבל תרומה שניתנה בעילום שם.

(ד) נתקבלה תרומה בניגוד להוראות סעיף זה או בסכום העולה על הסכום המרבי המותר על פיו, הוא יחזיר לתורם, מיד כשנודע לו על כך, את התרומה או את חלקה שהוא מעל למותר; נתקבלה תרומה בעילום שם, יעבירה, מיד כשנודע לו על כך, לאוצר המדינה;

(6) הוא לא יוציא הוצאות, בכסף או בשווה כסף, במישרין או בעקיפין, בארץ או בחוץ לארץ, במזומנים או בהתחייבות מכל סוג, בסכום העולה על עשר יחידות מימון כהגדרתן בחוק המימון;

(7) נותרו בידיו כספים שמקורם בתרומות לאחר תום תקופת ההסדר, יחזירם לתורמים;

(8) נעשתה תרומה בכרטיס חיוב, יחולו הוראות סעיף 28ג(ד), בשינויים המחוייבים.

(ב) בלי לפגוע בכלליות האמור בסעיף זה, אחת היא אם התרומות ניתנו למי שהודיע על כוונתו להתמודד כאמור בסעיף קטן (א), או לכל אדם או חבר בני אדם הפועלים מטעמו או למענו ובזיקה אליו, או שההוצאות הוצאו בידיו או בידי אדם או חבר בני אדם כאמור.

(ג) מבקר המדינה יקבע הנחיות לביצוע הוראות סעיף זה ויפרסמן באתר האינטרנט של משרד מבקר המדינה; הודעות שיש למסור למבקר המדינה לפי סעיף זה יינתנו בדרך שיקבע המבקר ורשאי הוא, בכל עת, לקבוע שלהודעה יצורף תצהיר בהתאם לסעיף 15 לפקודת הראיות [נוסח חדש], התשל"א-1971.

ד ב ר י ה ס ב ר

לכנסת במפלגה שטרם נרשמה, על ידי הטלת חובות בענייני שקיפות, ניהול חשבונות, תרומות והוצאות.

השוויון בהתמודדות וההקפדה על טוהר המידות. מטרתה של הצעת החוק המתפרסמת בזה היא להשיג את אותה תכלית כלפי אדם שהודיע כי כוונתו להתמודד בבחירות

(ד) מי שעשה אחת מאלה, דינו - מאסר שישה חודשים או קנס כאמור בסעיף 61(א)(2) לחוק העונשין:

(1) קיבל או נתן תרומה או הלוואה בניגוד להוראות סעיף זה;

(2) לא החזיר תרומה שנתקבלה בניגוד להוראות סעיף זה או בסכום העולה על הסכום המרבי המותר, או לא העביר לאוצר המדינה תרומה שניתנה בעילום שם;

(3) השתמש בתרומות שנשארו בידיו לאחר תום תקופת ההסדר או לא החזירן לתורמים;

(4) לא ניהל חשבונות של תרומות והוצאות לפי ההנחיות שקבע מבקר המדינה או לא מסר למבקר המדינה מידע, הודעה, דוח או תצהיר לפי סעיף זה.

(ה) (1) נעשה מעשה או מחדל בידי מי שהוסמך על ידי מי שהודיע על כוונתו להתמודד כאמור בסעיף קטן (א), לפעול לקידום ההתמודדות בבחירות, או בידי מי שפעל מטעמו או למענו ובזיקה אליו, שאילו נעשה על ידי מי שהודיע כאמור היה עבירה לפי סעיף זה, רואים את אותו אדם כאחראי לעבירה.

(2) מי שהודיע על כוונתו להתמודד כאמור בסעיף קטן (א) חייב לפקח ולנקוט בכל האמצעים הסבירים בנסיבות העניין למניעת עבירה מהעבירות המנויות בסעיף קטן (ד) בידי מי שהוסמך על ידו או פעל מטעמו או למענו ובזיקה אליו, לקידום התמודדותו בבחירות; הפר מי שהודיע כאמור חובתו זו, דינו - מאסר שישה חודשים או קנס כאמור בסעיף 61(א)(2) לחוק העונשין.

(ו) אין בהוראות סעיף זה כדי לפגוע באיסור לפי כל חוק.

ד ב ר י ה ס ב ר

שהודיע על כוונתו להתמודד בבחירות ועד שנרשמה המפלגה שבמסגרתה יתמודד. הצעת החוק אף קובעת כי תרומות שניתנו למי שפועל מטעמו של מי שהודיע על כוונתו להתמודד או למענו ובזיקה אליו, ייוחסו למי שהודיע כאמור בעצמו.

עוד מוצע להסמיך את מבקר המדינה לקבוע אם הודעתו של אדם בעניין כוונתו להתמודד בבחירות באה בגדרי ההסדר המוצע, והוא שיקבע ממתן תחל תקופת ההסדר, קרי ממתני יחולו על אותו אדם ההגבלות המוצעות, כדי ליצור ודאות ולהבטיח שלא יגבילו אנשים וגופים שעוסקים בפעילות פוליטית ובביקורת על השלטון אך אינם מתכוונים להתמודד בבחירות הבאות לכנסת.

לפיכך, מוצע לקבוע כי אדם שהודיע ברבים על כוונה להתמודד בבחירות כאמור ינהל את התרומות שקיבל וההוצאות שהוציא בחשבון בנק נפרד ולפי הנחיות שיפרסם מבקר המדינה, ויהיה עליו להגיש דוח למבקר המדינה על מערכת החשבונות שניהל. כחלק מכללי השקיפות, יהיה עליו לדווח למבקר על כל תרומה שקיבל, ומבקר המדינה יפרסם את פירוט התרומות. נוסף על כך, מוצע להגביל את סכום התרומה שאדם כאמור רשאי לגייס מאדם אחר ולאסור עליו גיוס תרומות מתאגידים, מקטינים ומתורמים בעילום שם. יהיה עליו להחזיר לתורם תרומה שתתקבל בניגוד להוראות אלה. הגבלה נוספת עניינה תקרת ההוצאות שרשאי אדם להוציא מעת

יזומים: חברי הכנסת יריב לוי, עתניאל שנלר